

УДК 343.9:342.9

Опришко Ігор Віталійович,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
доцент, заступник директора Державного науково-дослідного
інституту МВС України
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-6425-4494

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ: СТАН ТА СТРАТЕГІЯ ПРОТИДІЇ

Стаття присвячена характеристиці стану корупції в Україні, аналізу міжнародного та вітчизняного досвіду запобігання й боротьби з корупційними проявами. Розглянуто виклики, що постають перед органами системи МВС України у протидії корупції. За результатами наданого аналізу визначені основні напрями, на які мають бути спрямовані антикорупційні механізми в державі, та обґрунтовано необхідність і доцільність прийняття Антикорупційної стратегії як одного з ефективних інструментів реалізації антикорупційної політики в Україні.

Ключові слова: корупція, запобігання, правоохоронні органи, органи системи МВС України, система протидії корупції, Антикорупційна стратегія.

Натепер в Україні склалася непроста політична, соціально-економічна та криміногенна ситуація, спостерігається високий рівень корупції й організованої злочинності, з'являються нові типи загроз і злочинів унаслідок збройної агресії з боку Російської Федерації.

При цьому корупція для України, як і для багатьох інших країн світу, стала однією із суттєвих проблем на шляху її подальшого розвитку та створення безпечного середовища життєдіяльності людей. Вона не є локальною проблемою, це повноцінне транснаціональне явище, що розвивається, трансформується та пристосовується до нових реалій, законодавчих змін, здійснює негативний вплив на державних службовців та загрожує демократичним засадам нашого суспільства. Як заявив Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй (ООН) Антоніу Гутерріш на засіданні Генеральної Асамблеї ООН, присвяченій сімдесять п'ятій річниці утворення ООН, “корупція злочинна, аморальна і є найбільш підлою зрадою суспільної довіри” [1].

Усі країни світу занепокоєні через існування та поширення такого деструктивного явища, як корупція, котра шкодить діяльності органів публічної влади, гальмує розвиток економіки й деформує свідомість суспільства. У зв'язку з цим кожна держава запроваджує власну антикорупційну програму, стратегію або здійснює відповідну політику. До країн, що створили ефективний механізм протидії корупції, можна віднести Фінляндію, Данію, Нову Зеландію, Ісландію, Сінгапур,

© Opryshko Ihor, 2020

Швецію, Канаду, Нідерланди, Люксембург, Норвегію, Австралію, Швейцарію, Великобританію, Австрію, Ізраїль, США, Японію, Китай, Ірландію, Німеччину та інші, у яких корупція на низовому рівні майже відсутня. Корупція сприймається урядами цих країн як серйозна проблема національної безпеки, оскільки вона розглядається як внутрішня та зовнішня загроза. При цьому кожна із країн має свої особливості в організації антикорупційної діяльності, але спільними для них є зусилля щодо організації активної протидії корупційним проявам, створення відповідної правової бази, залучення громадських організацій до протидії корупційним проявам.

Аналіз міжнародного досвіду протидії та запобігання корупційним проявам дає змогу оцінити та доповнити норми національної антикорупційної стратегії, розвитку якої потребує Україна: забезпечення прозорості діяльності влади шляхом створення організованого соціального контролю за системою державного адміністрування і можливість порушення в цих рамках кримінального переслідування; незалежність судової влади; рішучість та справедливість органів державної влади при здійсненні своїх повноважень; збільшення соціального захисту працівників державної служби; а також посилення відповідальності за будь-які прояви корупційних діянь [2, с. 45; 3, с.167; 4, с. 286].

Корупція в Україні – це корупція кризового типу. Вона породжується кризою сучасного українського суспільства та здатна її поглиблювати, маючи властивість зводити нанівець будь-які політичні, економічні, правові, моральні реформи в державі. Саме тому корупція стала реальною загрозою для національної безпеки та конституційного устрою України. Передовсім це стосується політичних, економічних, правових, моральних, культурних засад розвитку українського суспільства, оскільки корупційні зв'язки дедалі більше витісняють правові, етичні відносини між людьми й із аномалії поступово перетворюються на норму поведінки [5].

Для України поширення корупції означає загрозу національній безпеці та суспільному устрою, негативний вплив на владні та політичні інститути, недовіра до влади з боку населення. Зважаючи на статистику корупції в нашій державі та постійне зростання її рівня, вважаємо, що потрібно змінювати механізм боротьби з цим феноменом, враховуючи нові форми корупційної поведінки. Важливо не забувати про відповідальність за корупційні діяння, адже корупція – це психологічне та моральне явище, і якщо з нею не боротися, то вона стане повсякденним способом мислення, що зумовлюватиме наші дії та спосіб життя.

Питаннями запобігання і боротьби з корупцією займалися такі вчені: О.М. Бандурка, Л.В. Багрій-Шахматов, В.І. Василичук, О.М. Джужа, О.О. Дудоров, Д.Г. Заброта, В.С. Зеленецький, О.Г. Кальман, С.М. Клімова, І.В. Коруля, В.І. Литвиненко, М.І. Мельник, В.О. Навроцький, Є.В. Невмержицький, Д.Й. Никифорчук, Ю.Ю. Орлов, М.А. Погорецький, С.С. Рогульський, В.Я. Тацій, М.І. Хавронюк, О.В. Шевченко та ін.

За результатами соціологічних досліджень частка громадян, які мають безпосередній досвід корупції, протягом останніх років суттєво зменшилася (якщо у 2013 році такий досвід мало близько 60 %, то станом на початок 2020 року – не

більше 40% громадян). Спостерігається також поступове покращення порівняльних показників рівня корупції в Україні. Згідно з даними міжнародної організації “Transparency International”, у період з 2013 до 2019 рр. Індекс сприйняття корупції (далі – ІСП) в Україні зріс із 25 до 30 балів. Однак результати цих досліджень свідчать про те, що досягнутий за останні роки прогрес не задовольняє суспільство, оскільки є надто повільним.

Згідно з дослідженням, проведеним навесні 2020 року за Методикою стандартного опитування щодо рівня корупції в Україні, 91,2 % населення України вважає проблему корупції “дуже серйозною” (69 %) або “швидше серйозною” (22,2 %). Настільки ж гострою з позиції громадян є лише проблема війни на Донбасі (72,7 % респондентів вважають цю проблему дуже серйозною, а ще 17,1 % – швидше серйозною), тобто важливість проблеми корупції залишається на одному рівні з питанням вирішення кризи на Донбасі. При цьому низькі темпи реалізації антикорупційної політики в Україні суттєво сповільнюють її економічне зростання [6, 7, 8].

За міжнародними і вітчизняними експертними оцінками Україна належить до числа країн світу з високим рівнем корупції, яка, за даними Transparency International, перебуває на 130 місці з-поміж 180 країн у списку найкорупційніших країн світу.

Громадяни продовжують висловлювати незадоволення діяльністю правоохоронних органів та судів. Так, показники задоволення/незадоволення діяльністю Генеральної прокуратури становлять 13 % та 64 %; судів – 11 % та 69 %; задоволення роботою антикорупційних органів (Національного антикорупційного бюро – НАБУ, Національне агентство з питань запобігання корупції – НАЗК та Спеціальної антикорупційної прокуратури – САП) – по 7 %–10 %.

Питання щодо довіри та ефективності діяльності ряду державних правоохоронних інституцій ставилися перед учасниками опитування, проведеного Центром соціального моніторингу 03.09–08.09.2020 (вибірка 2218 респондентів віком 18 років і старше у всіх областях України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей, репрезентативна за віком, статтю і типом поселення). За його результатами більшість учасників опитування визнали неефективною діяльність антикорупційних органів. Відносно Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) такої думки дотримувалося 77,7 % респондентів (протилежної – 19,8 %), Вищого антикорупційного суду – 78,6 % (18,8 %) і Спеціальної антикорупційної прокуратури (САП) – 77,3 % (20,2 %) [9].

На думку науковців, серед факторів, які впливали на стан злочинності у 2019 році й діють у 2020 році та мають криміногенний характер, є поширення фактів корупції, зокрема вчинених вищими посадовцями. При цьому зростає число виявлених організованих груп та злочинних організацій з корупційними зв'язками, які функціонують упродовж більш тривалого періоду часу й відповідно є більш суспільно небезпечними.

Водночас нерідко відсутні ефективні дії щодо притягнення винних осіб до відповідальності. Так, варто звернути увагу й на те, що за вчинення корупційних

або пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень особам призначається, як правило, доволі м'яке покарання. Наприклад, у 2018 році позбавлення волі було застосовано лише щодо 45 осіб серед 1032 засуджених за відповідні злочини по всій країні [10]. Крім того, суттєво зменшилася чисельність виявлених випадків прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (одержання хабара). У 2019 році обліковано 1744 таких діянь, що менше минулорічного показника 2018 року на 20,3 % (2016 р.: – 0,6 %; 2017 р.: +32,2 %; 2018 р.: +4,9 %).

Поширеність корупційних або пов'язаних із корупцією кримінальних правопорушень свідчить про те, що частина працівників правоохоронних органів продовжує використовувати службовий стан та повноваження для отримання незаконного прибутку. Така практика нівелює зусилля з налагодження нормальних відносин між правоохоронною системою і населенням, підвищення авторитету та довіри до правоохоронців.

Спостерігається зміщення акцентів у бік протидії посяганням, виявлення та розслідування яких є менш складним та трудомістким. Це випадки службової недбалості; перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу; пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі; зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Водночас помітно менше було виявлено фактів прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (одержання хабара); декларування недостовірної інформації; зловживання впливом. Тобто має місце послаблення роботи щодо виявлення посягань корупційного характеру [11, с. 32, 77–78, 85].

Серед викликів, що постають перед органами системи МВС України, є недотримання працівниками стандартів доброчесності та наявність корупційних ризиків, подолання яких можливе за наявності умов ефективного врядування, прозорості і підзвітності шляхом розроблення і здійснення відповідних ефективних антикорупційних заходів [12, с. 197].

Створення значної кількості правоохоронних органів сприймалося упродовж тривалого часу як надійна гарантія на шляху підтримання публічної безпеки й порядку в державі. Однак аналіз результатів діяльності вказаних суб'єктів у зарубіжних країнах довів хибність такої концепції, оскільки вона не принесла очікуваних результатів для суспільства. Надія на оперативність правоохоронних органів не справдилася, що призвело до активізації діяльності громадських інститутів, які дедалі більше долучаються до протидії різним негативним соціальним проявам, у тому числі корупції. Водночас не випадково у більшості країн світу при здійсненні правоохоронної діяльності наголос ставиться на профілактиці правопорушень за участю громадськості, адже, як засвідчує досвід, значно легше і дешевше для держави і платників податків витратити зусилля та кошти на запобігання правопорушенням, аніж на їх розкриття після вчинення [13, с. 28].

Мінімізація корупційних правопорушень з урахуванням міжнародного досвіду є нагальною необхідністю для України, оскільки відповідає потребам біль-

шості співгромадян, які потерпають від корупції. Тому слід тільки активно впроваджувати вже давно апробовані антикорупційні механізми.

На наш погляд, система протидії корупції має бути спрямована на:

всебічний моніторинг можливих сфер виникнення корупційних дій у державних та громадських організаціях, а також суворий контроль за діяльністю осіб, які перебувають в цих сферах;

забезпечення ефективності всіх антикорупційних органів держави, діяльність яких спрямована на виявлення корупційних проявів;

невідворотність покарань за корупційні дії з подальшою забороною працювати в державних організаціях та втратою всіх соціальних пільг, які надає особі державна служба;

заохочення посадових осіб щодо вигідності не тільки в матеріальному, а також у моральному плані поводитися чесно і ефективно [14; 15, с. 276].

При цьому ефективне запобігання та протидія корупції неможливі без злагодженої роботи всіх державних органів. Про координованість як необхідну умову ефективної боротьби з корупцією йдеться в Конвенції ООН проти корупції, яку підписала Україна [16, 17]. Одним з найбільш розповсюджених інструментів для забезпечення такої координації є розробка, прийняття та реалізація Антикорупційної стратегії. Такі стратегії існують у ряді держав на різних континентах та з різними рівнями достатку: Великій Британії, Сінгапурі, В'єтнамі, Йорданії, Румунії, Єгипті тощо.

Така стратегія створюється на окремий період часу на основі аналізу стану, структури та динаміки корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень в Україні і реалізується шляхом виконання відповідної державної антикорупційної програми, яка розробляється Національним агентством з питань запобігання корупції та затверджується Кабінетом Міністрів України на термін дії цієї стратегії з урахуванням особливостей визначених пріоритетних сфер у запобіганні та протидії корупції. У кожній із пріоритетних сфер Антикорупційна стратегія має визначати ключові проблеми та формулювати стратегічні результати, яких слід досягти для їх вирішення.

Таким чином, прийняття нової Антикорупційної стратегії в Україні, зокрема проекту Закону України “Про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки” (реєстр. № 4135), поданого Кабінетом Міністрів України, є нагальною потребою сьогодення, оскільки її подальша належна імплементація буде сприяти зниженню рівня корупції в Україні, зокрема, шляхом усунення (мінімізації) корупційних ризиків; зменшення кількості корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень; зменшення корупційного досвіду громадян та бізнесу; збільшення кількості публічних службовців, громадян та бізнесу, які готові та фактично повідомляють про відомі їм випадки корупції; зниження толерантності публічних службовців, громадян та бізнесу до корупції [18].

На сьогодні цей законопроект, згідно з постановою Верховної Ради України від 5 листопада 2020 року № 976-ІХ, прийнято за основу та спрямовано на доопрацювання до Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики з урахуванням зауважень і пропозицій суб'єктів права законодавчої іні-

ціативи з подальшим внесенням його на розгляд Парламенту України у другому читанні [19].

Прийняття зазначеного законопроекту дасть змогу забезпечити всебічну взаємодію всіх державних органів, органів місцевого самоврядування та населення країни щодо протидії корупції. Вирішення цього питання сприяло б ефективній реалізації низки принципів антикорупційної політики, а саме:

оптимізації функцій держави та місцевого самоврядування, тобто передусім усунення дублювання повноважень різними органами, а також припинення реалізації малоефективних повноважень, які характеризуються високим рівнем корупційних ризиків;

цифрової трансформації виконання повноважень державними органами та органами місцевого самоврядування і прозорості в їх діяльності, що призводить до мінімізації корупційних ризиків в їх роботі;

забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення;

формування суспільної нетерпимості до корупції, поваги до верховенства права та утвердження культури доброчесності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Антониу Гутерриш*. Коррупция представляет собой самое подлое предательство общественного доверия. Организация Объединенных Наций (un.org). 2020. URL: <https://www.un.org/ru/coronavirus/statement-corruption-context-covid-19?fbclid=IwAR3B93QhzE8m8oI8rdqfvcct4tI5gb7LcihSKg1OHRGK4t9ABkhNDQ27dKo> (дата звернення: 20.11.2020).
2. *Левченко Ю.О.* Досвід зарубіжних країн у запобіганні та протидії корупції. Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 листоп. 2020 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2020. С. 45–48.
3. Публічно-правова протидія корупції: навчальний посібник / В.В. Топчій, В.А. Шкелебей, Т.М. Супрун. Ірпінь: УДФС. 2016. 206 с.
4. *Хитрук Р.О., Санакоєв Д.Б.* Корупція – загроза демократичному суспільству. Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 листоп. 2020 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2020. С. 284–287.
5. *Расюк Е.В.* Сучасна антикорупційна політика України. Підприємництво, господарство і право. 2012. № 7. С. 31–34.
6. Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2020–2024 роки (проект). К.: НАЗК. 2020. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/09/Antykoruptsijna-strategiya-na-2020-2024-roky-za-rezultatamy-publichnyh-obgovoren-16.09.2020.pdf> (дата звернення: 20.11.2020).
7. Корупція в Україні 2020: розуміння, сприйняття, поширеність / Info Sapiens, НАЗК, EUACI. Офіційний веб-сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://bit.ly/3f8JPuG> (дата звернення: 20.11.2020).
8. Опитування громадської думки для оцінки змін в обізнаності громадян щодо громадських організацій та їхньої діяльності (січень 2020 року). КМІС, Програма USAID “Долучайся!”. Сайт Фонду “Демократичні ініціативи” імені Ілька Кучеріва. URL: <https://bit.ly/3hKsome> (дата звернення: 20.11.2020).
9. Соціологічні зрізи громадської думки населення України. 03–08 вересня 2020 року. Сайт Центру соціального моніторингу. URL: <https://smc.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/2020-09-14-presentation.pdf> (дата звернення: 20.11.2020).
10. *Калітенко О.В., Калмиков Д.О., Коліушко І.Б.* та ін.; Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження Державної антикорупційної політики / за заг. ред. М.І. Хавронюка. К.: Москаленко О.М., 2019. 366 с. URL: <https://bit.ly/3hNLc3Y> (дата звернення: 20.11.2020).
11. Оцінка стану криміногенної і безпекової ситуації в Україні у 2019 році та прогноз їх розвитку у 2020 році. Аналітична довідка. К.: ДНДІ МВС України. 2020. 99 с.

12. *Опришко І.В.* Антикорупційна стратегія як інструмент протидії корупції в Україні. Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9–10 груд. 2020 р.): у 2 ч. / редкол.: В.В. Черней, С.Д. Гусарев, С.С. Чернявський та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2020. Ч. 1. С. 195–198.
13. *Завгородній В.А.* Зарубіжний досвід протидії корупції за участю громадськості (на прикладі деяких держав Західної Європи). Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф (м. Дніпро, 17 листоп. 2020 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2020. С. 28–30.
14. *Миськевич Т.* Стратегія антикорупційної політики України. Громадська думка про правотворення. 2018. № 10 (154). С. 10–14. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2018/10.pdf> (дата звернення: 20.11.2020).
15. *Садовий Р.О., Токар А.А.* Зарубіжний досвід протидії корупції: проблеми та ефективність. Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф (м. Дніпро, 17 листоп. 2020 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. С. 275–276.
16. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003. Офіційний вісник України. 2010. № 10 / № 44. 2006. Ст. 2938 / Ст. 506.
17. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Закон України від 18 жовтня 2006 року № 251-V. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2006. № 50. Ст. 496.
18. Проект Закону про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4135&skl=10 (дата звернення: 20.11.2020).
19. Про прийняття за основу проекту Закону України “Про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки”: постанова Верховної Ради України від 05 листопада 2020 року № 976-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-20#Text> (дата звернення: 20.11.2020).

REFERENCES

1. *Antoniu Guterrish (2020)* Korruptsiya predstavlyayet soboy samoye podloye predatel'stvo obshchestvennogo doveriya. “Corruption Is the Most Despicable Betrayal of public trust / United Nations (un.org). URL: <https://www.un.org/ru/coronavirus/statement-corruption-context-covid-19?fbclid=IwAR3B93QhzE8m8oI8rdqfvct4t15gb7LcihSKg1OHRGK4t9ABkhNDQ27dKo> (Date of Application: 20.11.2020) [in Russian].
2. *Lechenko, Yu.O. (2020)* Dosvid of foreign lands in the background of the antiquity of corruption. “Discussion of Nutrition of Anti-Corruption Legislation”: materials of II International scient.-practical conf. (Dnipro, November 17, 2020). Dnipro: Dniprop. University MIA Ukraine. P. 45–48 [in Ukrainian].
3. *Publicno-pravova protydiya koruptsiy.* “Public and Legal Counteraction to the Corruption”: the chief book / V.V. Topchiy, V.A. Shkelebey, T.M. Suprun. Irpin: UDFS. 2016. 206 p. [in Ukrainian].
4. *Khytruk, R.O., Sanakoyev, D.B. (2020)* Koruptsiya – zahroza demokratychnomu suspil'stvu. “Corruption Is a Threat to a Democratic Society”. Discussion issues of application of anti-corruption legislation: materials of the II International. scientific-practical conf. (Dnipro, November 17, 2020). Dnipro: Dnipr. state University of Internal Affairs affairs. P. 284–287 [in Ukrainian].
5. *Rasyuk, E.V. (2012)* Suchasna antykoruptsiyna polityka Ukrayiny. “Modern Anti-Corruption Policy of Ukraine”. Entrepreneurship, Economy and Law 7, 31–34 [in Ukrainian].
6. Principles of state anti-corruption policy in Ukraine (Anti-corruption strategy) for 2020–2024 (project). K.: NAPC. 2020. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/09/Antykoruptsiyna-strategiya-na-2020-2024-roky-za-rezultatamy-publichnyh-obgovoren-16.09.2020.pdf> (Date of Application: 20.11.2020) [in Ukrainian].
7. Corruption in Ukraine 2020: understanding, perception, prevalence / Info Sapiens, NAPC, EUACI. Official website of the National Agency for the Prevention of Corruption. URL: <https://bit.ly/3f8JPuG> (Date of Application: 20.11.2020) [in Ukrainian].
8. Public opinion poll to assess changes in citizens' awareness of NGOs and their activities (January 2020) / KIIS, USAID Join! Program. Website of the Ilko Kucheriv Democratic Initiatives Foundation. URL: <https://bit.ly/3hKs0mc> (Date of Application: 20.11.2020) [in Ukrainian].
9. Sociological sections of public opinion of the population of Ukraine. September 3–08, 2020. Website of the Center for Social Monitoring. URL: <https://smc.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/2020-09-14-presentation.pdf> (Date of Application: 20.11.2020) [in Ukrainian].

10. Kalitenko, O.V., Kalmykov, D.O., Koliushko, I.B. and others (2019) Al'ternatyvnyy zvit z otsinky efektyvnosti vprovadzhennya Derzhavnoyi antykoruptsiynoyi polityky. "Alternative Report to Assess the Effectiveness of the Implementation of the State Anti-Corruption Policy" / for general ed. M.I. Havronyuk. K.: Moskalenko O.M., 2019. 366 p. URL: <https://bit.ly/3hNLc3Y> (Date of Application: 20.11.2020) [in Ukrainian].

11. Otsinka stanu kryminohennoyi i bezpekovoyi sytuatsiyi v Ukrayini u 2019 rotsi ta prohnoz yikh rozvytku u 2020 rotsi. Analychna dovidka. Assessment of the criminogenic and security situation in Ukraine in 2019 and forecast of their development in 2020. Analytical reference. K.: DNDI of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. 2020. 99 p. [in Ukrainian].

12. Opryshko, I.V. (2020) Antykoruptsiyna stratehiya yak instrument protydyi koruptsiyi v Ukrayini. "Anti-Corruption Strategy as a Tool for Combating Corruption in Ukraine". Implementation of State Anti-Corruption policy in the international dimension: materials V International scientific-practical conf. (Kyiv, December 9–10, 2020): at 2 p.m. / editors: V.V. Cherney, S.D. Husarev, S.S. Chernyavsky and others. Kyiv: Nat. acad. internal affairs. Part 1. P. 195–198 [in Ukrainian].

13. Zavorodniy, V.A. (2020) Zarubizhnyy dosvid protydyi koruptsiyi za uchastyu hromads'kosti (na prykladi deyakykh derzhav Zakhidnoyi Yevropy). "Foreign Experience in Combating Corruption with Public Participation (on the example of some Western European countries)". Discussion issues of application of anti-corruption legislation: materials of the II International. scientific-practical Conf (Dnipro, November 17, 2020). Dnipro: Dnipro State University of Internal Affairs. P. 28–30 [in Ukrainian].

14. Myskevych, T. (2018) Stratehiya antykoruptsiynoyi polityky Ukrayiny. "Strategy of Anti-Corruption Policy of Ukraine". Public Opinion on Lawmaking 10 (154), 10–14. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2018/10.pdf> (Date of Application: 20.11.2020) [in Ukrainian].

15. Sadovyy, R.O., Tokar, A.A. (2020) Zarubizhnyy dosvid protydyi koruptsiyi: problemy ta efektyvnist'. "Foreign Experience in Combating Corruption: Problems and Effectiveness". Discussion issues of application of anti-corruption legislation: materials of the II International scientific-practical conf (Dnipro, November 17, 2020). Dnipro: Dnipro State University of Internal Affairs. P. 275–276 [in Ukrainian].

16. United Nations Convention against Corruption of 31.10.2003. Official Gazette of Ukraine. 2010. No 10 / № 44. 2006. Art. 2938 / Art. 506 [in Ukrainian].

17. On the Ratification of the United Nations Convention against Corruption: Law of Ukraine of October 18, 2006 No 251-V. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR). 2006. No 50. Art. 496 [in Ukrainian].

18. Draft Law on the Principles of State Anti-Corruption Policy for 2020–2024. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4135&skl=10 (Date of Application: 20.11.2020) [in Ukrainian].

19. On Adoption of the Draft Law of Ukraine on the Principles of State Anti-Corruption Policy for 2020–2024 as a Basis: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine of November 5, 2020 No 976-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-20#Text> (Date of Application: 20.11.2020) [in Ukrainian].

UDC 343.9:342.9

Opryshko Ihor,

Cand. Sci. (Law), Senior Researcher, Associate Professor,
Co-Chief of the State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-6425-4494

CORRUPTION IN UKRAINE: STATE AND STRATEGY OF COUNTERACTION

Paper is devoted to the characteristics of the condition of corruption in Ukraine and the definition of the main strategic directions of counteracting it.

© Opryshko Ihor, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.4\(50\).11](https://doi.org/10.36486/np.2020.4(50).11)

Issue 4(50) 2020

<http://naukaipravohorona.com/>

For this purpose, the international experience of the implementation of an effective mechanism to combat corruption through the formation of an anti-corruption policy through the development of an anti-corruption strategy and further implementation of the action program of state bodies is considered.

By characterization of the corruption in Ukraine as crisis-type corruption, the main factors influencing its spread and the challenges facing the bodies of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in counteracting this anti-social phenomenon are identified. For Ukraine, the spread of corruption means a threat to national security and social order, a negative impact on government and political institutions, distrust of the government by the population.

Taking into account statistical data and results of sociological studies on the condition of corruption and taking into account the constant growth of its level in our country, it was concluded that the mechanism of combating this phenomenon should be changed. The condition for ensuring this may be the development and implementation of a new Anti-Corruption Strategy in Ukraine, in particular the draft Law of Ukraine on the Principles of State Anti-Corruption Policy for 2020–2024.

The adoption of this draft law will ensure comprehensive coordination and cooperation of all state bodies, local governments and the population to combat corruption. This will contribute to the effective implementation of the principles of anti-corruption policy in Ukraine, in particular the optimization of state and local government functions, digital transformation of powers and transparency in their activities, ensuring the inevitability of legal liability for corruption and corruption-related offenses, and as well as the formation of public intolerance of corruption, respect to the rule of law and the establishment of a culture of integrity.

Keywords: corruption, prevention, law enforcement agencies, bodies of the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, anti-corruption system, anti-corruption strategy.

Отримано 26.11.2020